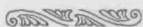

srčece! Nevarno rano mu je zadala granata, ki je padla ne daleč od studenca na tla in se razpočila. Varno ga odnese vojak na zdravniško postajo, kjer ga zdravniki skrbno obvežejo in takoj odpošljejo v bližnjo bolnico.

Ko se je zbudil Ironko v bolnici, je gledal začudeno okoli sebe. Povedali so mu, kaj se mu je zgodilo. In deček se je umiril. Tiho in mirno je prenašal bolečine. Tudi v bolnici se je kmalu prikupil vsem s svojim mirnim in potrpežljivim vedenjem, tako da so ga imeli prav radi.

Našim slovenskim vojakom-ranjencem bo pa ostal mali Poljaček Ironko v lepem spominu, ker jim je lajšal bolečine takrat, ko jim je bilo treba najbolj pomoči.

Lud. Koželj.

Kako so premagali palčki velikane.

To se je godilo že davnaj, davnaj in daleč, daleč — tam za deveto goro in tam za deveto vodo. V deveti deželi, kjer z a h a j a solnce, so živeli ljudje, ki so bili največji in najmočnejši. Imenovali so se velikani. Grdo so gledali, in velike, velike brke so imeli, da so jih metali nazaj čez rame, da jim niso delale napotja. Brade pa so nosili take, kakor kake grme. Močni so bili pa tako, da so trli z rokami kamenje. Vladal jim je največji velikan. Devet velikih dežel je obsegalo njegovo kraljestvo. Okoli teh dežel je teklo jezero, in notri so plavale ribe, velike kot somi.

Sejali pa so velikani tudi žito in redili živino. A kakšno —! Koruzna zrna so bila tako velika kot pri nas jabolka, pšenična pa kot orehi, in proso kot lešniki. Konji so bili veliki kot sloni, ovce in koze pa kot so pri nas konji, in kokoši kot pri nas ovce. Drevje je bilo veliko kot največje cerkve, in na njem so pele tičke, velike kot pri nas gosi. Hiše pa so bili sami gradovi.

Tam v tisti deželi pa, kjer v z h a j a solnce, so živeli ljudje, ki so bili najmanjši. Imenovali so se

palčki. Nosili so na glavi rdeče kapice. Oblečeni so bili pa v plave suknjice, in na nogah so imeli zlate šolničke. Vladal jim je najmanjši palček, palček-kraljiček. Devet majnih deželic je obsegalo njegovo kraljestvo, okoli pa je stalo zlato jezero. V njem so plavale zlate ribice. V tem jezeru so vsako jutro palčki kopali solnce. Žito in živali — oj, to je bilo pa majhno! Žito je bilo žitce, in živali živalce. Klasje je bilo majhno kot smet, sadje pa kot lešniki, konji pa kot srnice, srnice pa kot zajčki. Po majhnem drevju so pele majhne zlate ptičice, nič večje, kot so pri nas metuljčki. Hiše so bile pa majhne zlate kočice.

Dolgo so živeli v miru velikani in palčki. Zgodilo se je pa, da so hoteli velikani zagospodovati palčkom in jim vzeti njih majhne deželice. Velikan-kralj je zbral vse velikane in jim govoril takole: »Bratje velikani! Tam v deveti deželici, za deveto vodo in goró, kjer vzhaja solnce, vlada palček-kraljiček palčkom. Majhni so ti palčki, mi smo pa veliki in močni. Nam gre vladati, ne onim. Vzdignimo se, premagajmo palčka-kraljička in zagospodujmo mi v njegovi deželici. Palčki bodo naši sužnji. Kuhali nam bodo in nam pospravljali po hišah. Na vojsko, na vojsko, bratje velikani!« Tako je rekel kralj-velikan.

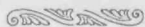
In ko je tretjič po tem govoru vstajalo solnce, je že korakala vojska velikanov v deželo palčkov. Vse je šlo na vojsko, nepregledna množica. Vsi so nosili velike in strašne sulice. Devet dni in devet noči so že hodili, pa še niso prišli v deželico palčkov. Dospeli so pa v velik gozd. Ker so bili trudni, so počivali, preden so šli naprej. Legli so drug tik drugega in so zaspali. Takrat so pa zapele po deželicah palčkov zlate ptičice: »Palčki, palčki, naši kraljički, poslušajte, poslušajte! Črna vojska velikanov se bliža vašim deželicam! Tam izza devet gora gredó, tam izza devetih voda, pa vam hočejo vzeti deželice in vas zaslužniti. Palčki, palčki, naši kraljički, vzdignite se, vzdignite se in pojdite proti

njim, da ne pridejo v vašo deželico in vam je ne vzamejo! Vzemite s sabo baklje, ker jih boste rabili. Vi ste majhni, oni so pa veliki. Grdo bodo gledali, eden je večji kot vas deset, pa vi se jih ne bojte! Palčki, palčki, naši kraljički, me vam bomo kazale pot!« Tako so pele ptičice. Vsi palčki so se zbrali in so ponesli palčka-kraljička na najvišjo kočico. Od tam jim je tako-le govoril: »Bratci moji ljubi! Velikani gredo z vojsko nad nas. Tako so rekle ptičice: Eden je večji kot nas deset in močnejši kot nas deset. Vzeti nam hočejo deželico in nas zaslužniti. Palčki, bratci ljubi! Mi jim tega ne bomo pustili. Nasproti jim gremo in tam umremo ali pa zmagamo! Brž, brž, palčki, bratci moji!« Zadonelo je po vsej deželici, in doli na jezeru so se začeli zibati zlati čolni, in palčki so peli bojne pesmi. Nažgali so baklje, vsa vojska se je pa uvrstila, in naprej je korakal palček-kraljiček. Ptičice pa so jim kazale pot. Niso dolgo hodili palčki, kajti velikani so bili že blizu njih deželice. Joj, kako so se jih palčki ustrašili. Da so taki velikani — tega si niso mislili. Spali so ti velikani še vedno v gozdu drug poleg drugega. Vsak pa je imel pri sebi veliko, ostro sulico, kakršne palčki še niso videli, in na katero bi velikan lahko nataknil po deset palčkov. Bali so se palčki, saj bi jih lahko eden izmed velikanov premagal vse. Dolgo, dolgo so premišljevali palčki, kaj naj ukrenejo. Že se jih je polaščal obup. Takrat pa je stopil pred nje palček-kraljiček in jim je junaško rekel: »Bratci, uporabiti moramo zvijačo. Li vidite, kako imajo velikani ogromne brke in brade. Zvezimo jim brke enega za roke drugega in brke tega za roke tretjega in tako naprej. — Morda se potem sami potolčejo. Za vsak slučaj pa imejmo pripravljene baklje, da jih jim potaknemo v brade. Hitro, bratci, palkči!« Nič več ni rekel kraljiček, in bratci so ga že ubogali, saj so vedeli, da je kraljiček moder vladar. Velikani so bili trudni in so trdno pospali. Palčki so pa to tiho in urno naredili, kar jim je bilo ukazano, nato so se pa skrili za drevje. Niso dolgo čakali. Eden velikanov se je ponoči prebudil in ko

si je hotel z rokami pomencati oči, je potegnil svoja soseda za brke. Ta dva sta se zbudila, zjezila se in tako zopet potegnila svoje sosede za brke. In tako je šlo naprej — — dokler se niso vsi vlekli za brke. Niso vedeli velikani, kaj to pomeni. Začeli so vpiti in tepsti drug drugega. Mnogi so si populili brke in se stepli do krvi. Palčki pa se niso mogli zdržati smeha. In zapazili so jih velikani. Spoznali so prevaro in so se z divjim krikom navalili proti palčkom. Ti so pa imeli že pripravljene baklje. Na povelje so jih nažgali in jih potaknili velikanom v košate brade. Joj, to je gorelo! To je velikane peklo! To so vpili in gasili! Palčki pa so medtem zbežali v svojo deželico. Ko so pa velikanom pogorele brade, so začeli teči za palčki in so grozno tulili. Ko so pa prišli do jezera, so bili palčki že onostran. Grozno jih je peklo, in so poskakali v jezero, da si ohladijo opekline in prebrodijo. Toda jezero je bilo globoko. Velikani so tolkli od bolečin z rokami okoli sebe, in ker jih je bilo veliko, so drug drugega potopili. Če je pa kateri došel do brega, so ga palčki sunili nazaj v jezero.

Tako so nesrečno poginili vsi velikani, in zaradi tega jih ni sedaj več na svetu. Njih dežela je še sedaj zapuščena in prazna. Palčki pa — pravijo — da živijo srečno in zadovoljno še dandanes. Samo — ne vemo, kje.

Rudolf Pečjak.

Mlade sanje.

Čez nekaj let
bom šel med svet,
gospod bom tam postal.
Bogat, vesel,
bom kakor car
se v sreči bom smehljal...

Tako je sanjal deček mlad —

Čez nekaj dni
je k sebi Bog
v nebesa ga pozval. Franc Hrast.